

Fra fiskerflække til forrygende finkultur

seniorliv

Ivar Brændgaard

livogsjael@k.dk

Seniorliv skrives på skift af: Tidligere nyheds- og informationschef, journalist **Lis M. Frederiksen**, født i 1943. Tidligere tv-direktør og højskoleforstander, teolog **Ivar Brændgaard**, født 1949. Tidligere chefredaktør, journalist **Bente Johannessen**, født i 1957.

I min barndom var Doverodde en lille flække med få huse og en købmandsgård. Men da jeg besøgte byen forleden, var jeg ved at gå bagover af benovelse

”VIL DU MED UD AT FISKE?”, spurgte min klassekammerat i et frikvarter. Det ville jeg gerne, men jeg skulle lige have kringlet, at jeg ikke skulle arbejde den eftermiddag, hvilket er svært, for det skulle jeg naturligvis. Jeg cyklede hjem fra skole, skiftede tøj til korte bukser og gummistøvler og gjorde mig så usynlig som muligt.

Uset satte jeg en kæp på cyklens bagagebærer, fandt en plasticpose, en snøre og en krog. Og så hjulede jeg de fire kilometer tilbage til Hurup, kørte forbi klassekammeraten, så vi sammen kunne cykle de tre kilometer videre til Doverodde.

Det var en lille flække med få huse langs med vandet og så med en stor købmandsgård, der handlede med korn og tømmer. Den havde derfor brug for en anløbsbro. For at stabilisere broen var der blevet bakset store marksten ud i vandet under broen, der var af en betydelig højde, da den skulle passe til at laste og losse større skibe. Vi klatrede ned under broen og

kunne sidde tørskoet på disse sten, og her kunne vi opholde os uforstyrret og fiske efter ålekvabber. Mad-dingen fandt vi nede i vandet mellem stenene. Det var muslinger og krebs. I løbet af et par timer kunne vi om sommeren hver fange fire-fem ålekvabber. Så hjem igen og tigge sin mor, om hun ville stege dem til aftensmaden. Så tog jeg skældud'en med, fordi jeg havde været ved vandet uden at fortælle det. Det var Doverodde i min barndom.

I MIN UNGDOM kom vi igen til Doverodde, men nu var det lørdag aften, hvor Konservativ Ungdom holdt det årlige kreds-møde og bagefter bød op til sangele.

Den velanskrevne ejer af købmandsgården, Viggo Vestergaard, der var vor mand i amtsrådet for De Konservative, stillede gerne lokaler til rådighed for sådant et arrangement. Og vi kom cyklende langvejsfra for at være med, også selvom vi endnu ikke havde meldt os ind i partiet og aldrig fik det gjort.

Det var dog stadigvæk kun en fiskerflække med få huse og så købmandsgården, der i 1966 rejste et korn-tårn på 42 meter, som stadig står som et signifikant vartegn. Den store ændring kom efter kommunesammenlægningen i 1970. Nu fik Sydthy Kommune styrke til at udstykke mere end 100 sommerhusgrunde på skråningen ved Doverodde. De gik som varmt brød, og Doverodde stak næsen frem.

Fiskerflækken er blevet til et kulturelt kraftcenter. Hele Jylland valfarter til udstillingen.

En ny kommunesammenlægning af alle kommuner i Thy gav ny drivkraft til Doverodde.

Det begyndte med et ”vikingeværft” i 2002, som via en donation fra Nordeafonden på 53,4 millioner kroner i de seneste to år er blevet udbygget med projekt Naturlandsbyen, som forvandler Doverodde Købmandsgård til en aktivitetsdrevet landsby med pakhus til naturværksted, skibsværft og meget mere. Alt sammen tæt på Statens Museum for Kunst (SMK) Thy, som i 2018 blev lokket til Doverodde med en selvstændig filial.

For et par måneder siden indviede SMK Thy en ny udstillingsbygning med alle moderne faciliteter til udluftning og sikkerhed med en donation på 50 millioner kroner fra A.P. Møller Fonden. Picasso og Matisse lader sig nu fremvise i Doverodde! Med en fantastisk og gyselig historie om korngrosserer Christian Tetzen-Lund, der forsøgte at forære sin store samling

af fransk kunst til Statens Museum for Kunst. Men det blev afslået af museets direktør, Carl Madsen, hvorved mange værker af korngrossererens betydelige samling af Cézanne, Matisse, Picasso, Rousseau og Derain forsvandt ud af landet. Uha, uha! De tilbageværende rester kan nu ses i Doverodde.

DA JEG FORLEDEN besøgte Doverodde, var jeg ved at gå bagover af benovelse. Fiskerflækken er blevet til et kulturelt kraftcenter. Hele Jylland valfarter til udstillingen. Parkeringspladsen er konstant overfyldt. Hotel Thinggård i Hurup og andre hoteller i Thy får del i succes, for man kan jo lige så godt tage Naturpark Thy med, når man er kommet så langt.

Det er virkeliggørelsen af historien om den grimme ælling, der er blevet til en smuk svane. Udviklingen havde allerede været i svøb før mine barndomsbesøg. Stormfloden i 1825 lukkede op for Limfjorden, så der blev direkte forbindelse ud i Nordsøen, så skibe kunne sejle vestud til England og Norge. Den chance greb Doverodde med en købmandsgård, der blev understøttet af de omliggende landsbyers købmænd. Der blev udsyn og handel og foretagsomhed.

Den historie fik ende, og Doverodde var igen ved at synke ned i glemsel, men så tog egnen fat og har sat gang i en ny blomstringstid på den smukke odde ved Limfjorden. ■

Filosoffens guide til det gode liv

I de seneste uger har Kristeligt Dagblad undersøgt, hvad der skaber livskvalitet for danskerne. For filosof Cecilie Eriksen giver det anledning til at genbesøge idéer om det gode liv, der ellers ikke får meget plads i dag

Bjørg Tulinus

tulinus@k.dk

Hvis du, kære læser, har fulgt avisens serie om danskernes livskvalitet med overskriften ”Opskriften på det gode liv”, så ved du, at et trykt lokalmiljø og et aktivt fritids- og foreningsliv står ret højt på listen. Og allerøverst står de sociale relationer, der ikke kun tæller de helt nære af slagen, som familie og venner, men også de såkaldt ”lette”, der blandt andet kan måles i antallet af ”hej”, man siger til andre i løbet af en dag.

Artiklerien har i høj grad taget udgangspunkt i Realdanias undersøgelse af danskernes livskvalitet, som udkom tidligere i år. Men er der ét fag, der op igennem hele menneskets historie har beskæftiget sig med spørgsmålet om netop det gode liv, så er det filosofien. Derfor har eksternt lektor i filosofi og idéhistorie ved Aarhus Universitet Cecilie Eriksen, som blandt andet har redigeret bogen ”Det meningsfulde liv”, nu fået opgaven at komme med et kort filosofisk bud på en guide til det gode liv.

Hun begynder med de sociale relationer, som i Realdanias undersøgelse udpeges som den helt afgørende faktor for danskernes livskvalitet og kalder det for en meget interessant konklusion.

”Inden for den vestlige moralfilosofi var det primære fokus i en lang periode mennesket som et enkeltstående individ. Det gode liv knyttede sig her til en idé om at skabe størst mulig frihed for den enkelte og sikre individet borger- og frihedsrettigheder, som man for eksempel ser det i FN's menneskerettigheder,” siger Cecilie Eriksen.

Det at sikre respekt og frihed for enkeltindivider er fortsat en vigtig agenda, siger Cecilie Eriksen, men ved at fokusere så meget på individets frihed har netop de sociale relationers betydning for det gode liv ikke altid fået nok opmærksomhed, mener hun. Og det kan denne undersøgelse af danskernes livskvalitet være med til at minde os om.

”Danskernes svar viser jo, at det gode menneskeliv ikke kan ses som noget, det enkelte individ kan skabe alene. Det vil altid være afhængigt af andre mennesker,” siger Cecilie Eriksen.

Det er der også filosoffer, som har haft blik for. Den oldgræske filosof Aristoteles argumenterede med sin såkaldte dydsetik for, at det gode menneskeliv kun var muligt ved at indgå aktivt i fællesskaber.

De mange livsarenaer

I nutidens filosofiske landskab peger Cecilie Eriksen på amerikanske Martha Nussbaum som en filosof med blik for, at det gode liv er multidimensionelt.

Hvis vi skal leve gode liv, skal vi ifølge Nussbaum have muligheden for at kunne udfolde os i flere livsarenaer, såsom venskaber, kunst, sundhed, religion, familieliv og politik. Nussbaum lægger stadig stor vægt på den enkeltes frihed, ”for hun er meget optaget af, at det gode liv handler om, at man har mulighed for at udfolde sig i sociale sammenhænge og ikke, at man for eksempel skal stifte familie for at leve et godt liv,” siger Cecilie Eriksen.

I guiden til det gode liv har Cecilie Eriksen også fundet flere elementer i Martha Nussbaums tænkning, som kan være relevante at skrive på sin egen liste:

Det gælder blandt andet muligheden for et fuldt følelsesliv, ”og at få lov til for eksempel at sørge, være glad og være vred og ikke skulle leve i konstant frygt,” uddyber Cecilie Eriksen.

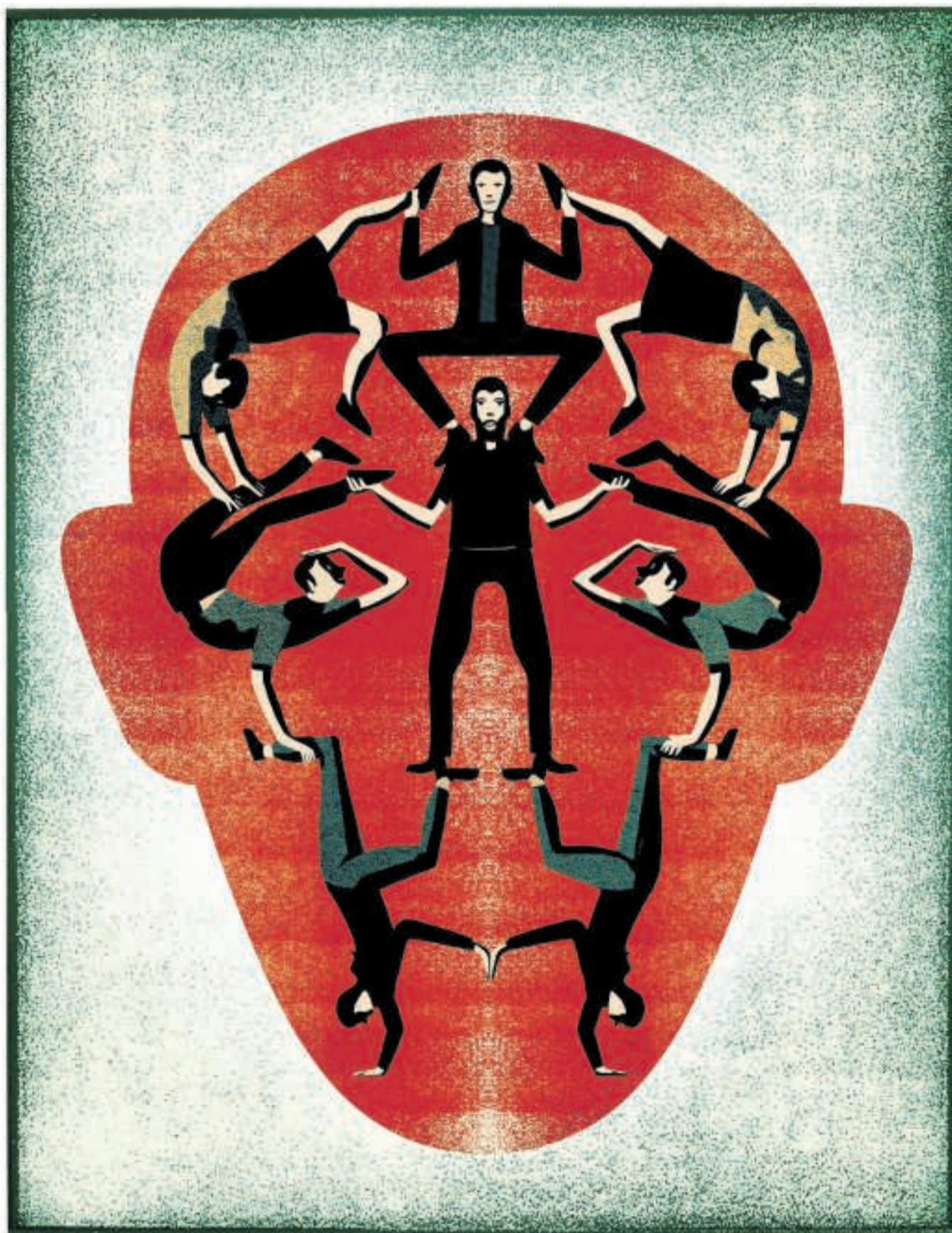

ILLUSTRATION: MORTEN VOIGT

”Danskernes svar viser jo, at det gode menneskeliv ikke kan ses som noget, det enkelte individ kan skabe alene. Det vil altid være afhængigt af andre mennesker.”

CECILIE ERIKSEN,
LEKTOR I FILOSOFI OG IDÉHISTORIE
VED AARHUS UNIVERSITET

”Og så er det at have muligheden for at lege også et centralt aspekt af det gode liv ifølge Nussbaum. Også for voksne mennesker. Her er sport og spil jo oplagte fora, og mange værdsætter også det at have det sjovt med sine arbejdskolleger,” siger hun.

Som det sidste element fra Nussbaums tænkning om det gode liv nævner Cecilie Eriksen menneskets mulighed for at være forbundet med naturen og for at have en relation til de andre levende væsener i den, som dyr.

”Så frihed, ja – men til at indgå i værdifulde relationer,” lyder det opsummerende om Nussbaums tænkning.

Arbejdet til debat

Selv har Cecilie Eriksen forsket i, hvordan man gennem historien har vægtet arbejdslivets betydning for det gode liv. Fra antikken og middelalderen, hvor arbejde ikke var en del af idéen om et godt liv, men udelukkende hårdt fysisk slid og en straf fra guderne, frem til senmoderne, hvor arbejdet blev knyttet til idéen om det gode liv – som arena for både identitet, mening og selvrealisering.

Men i de senere år er arbejdets betydning igen til forhandling, siger hun.

”Siden coronakrisen har man set nye tendenser som for eksempel *quiet quitting*, hvor folk går hjem, når de har fri og ikke lægger mere tid eller arbejdskraft, end de er betalt for. Det kan ses som en form for selvforsvar i et forsøg på at undgå stress, men det kan i lige så høj grad ses som et forsvar af familie-, fritids- og foreningslivet. De vil skabe plads til andre livsarenaer end kun arbejdslivet,” lyder det fra Cecilie Eriksen, der også ser de nye tendenser som et opgør med det, der af nogle sociologer er blevet kaldt et præstations- og højhastighedssamfund.

Og på den måde slutter hendes guide til det gode liv med at fremhæve det helt afgørende i danskernes egne svar på, hvad der har størst betydning for det gode liv: De sociale relationer og civilsamfundet – som forudsætter, at man har både tid, overskud og mulighed for at indgå i dem. ■

■ Serie: Opskriften på det gode liv

Klovnæser, landskaber, fællesskaber. Og endevn til at glemme. I denne serie sætter Kristeligt Dagblad fokus på, hvad der giver danskerne livskvalitet. Dette er den sidste artikel i serien.

Det skrev vi:

26. september: Vi er blandt de lykkeligste i verden. Men danskernes livskvalitet falder.

26. september: 90-årige Randi Rosenfeldt er ustoppelig. For har man sat sig noget for, må man klø på.

27. september: Drømmen om et sted at sænke skuldrene.

2. oktober: At tage klovnæse på. Læse i Bibelen dagligt. Disse beslutninger gør deres liv bedre.

3. oktober: Benn Adriatico er oprindeligt fra Filippinerne og dermed en af de lykkeligste danskere. Vi er kendt for at have en meget kort hukommelse.

3. oktober: Seks overraskelser om danskernes livskvalitet.

4. oktober: Hans livskvalitet har tre Fer: familie, frivillighed og fællesskab.

Kan du slå en redaktør?

Dyst mod Kristeligt Dagblads skarpe redaktører i ordgæder og vind

Vind

et gavekort på 500 kr. til dagligvarer

Fra den 13. til den 19. oktober kan du dyste i Ordret mod Kristeligt Dagblads redaktører. Hver dag gætter en ny redaktør med på dagens ord. Se, om du kan slå dem på k.dk/ordret.

Spil med hver dag, og øg dine vinderchancer.

Kristeligt Dagblad

Du kan kun deltage i konkurrencen, hvis du er logget ind på k.dk. Vinderen kontaktes inden den 31. oktober 2025. Der trækkes lod om fem gavekort til dagligvarer.